

INSTYTUT PAMIĘCI NARODOWEJ
KOMISJA ŚCIGANIA ZBRODNI PRZECIWKO NARODOWI POLSKIEMU
ODDZIAŁ W LUBLINIE

MARCIN KRUSZYŃSKI

**UNIWERSYTET
MARII CURIE-SKŁODOWSKIEJ
W LATACH 1944–1989**

Zarys dziejów uczelni w warunkach PRL

LUBLIN 2015

SPIS TREŚCI

Wstęp	7
Rozdział I. Powstanie i początki funkcjonowania uniwersytetu – od rektora Raabego do prorektora Parnasa (1944–1951)	21
1. Uwarunkowania polityczne powstania UMCS w Lublinie: lato i jesień 1944 r.	21
2. Kadra naukowa i baza dydaktyczna	32
2.1. Uczeń	32
2.2. Starania o bazę dydaktyczną	46
3. Józef Parnas (PPR) kontra Henryk Raabe (PPS) – dwie partie, dwie wizje uniwersytetu, dwie osobowości	62
4. Tadeusz Kielanowski, studenci i „studencka wiosna” 1949 r.	91
4.1. Następca Raabego – Tadeusz Kielanowski	91
4.2. Studenci UMCS i ich udział w wydarzeniach roku 1949 w Lublinie	99
5. Pełniący obowiązki rektora Józef Parnas (1950–1951)	121
Rozdział II. Stalinizm i odwilż na UMCS. Lata pięćdziesiąte (1952–1959)	131
1. UMCS po Józefie Parnasie – wybór Bohdana Dobrzańskiego na rektora	131
2. Rektor Dobrzański a partia	135
3. O kadrze i studentach UMCS w pierwszej połowie lat pięćdziesiątych	155
3.1. Pracownicy naukowcy	155
3.2. Młodzież UMCS i organizacje studenckie	175
4. Rektor Andrzej Burda i rok 1956 na UMCS	187
5. „Okres przejściowy” w dziejach UMCS (1957–1959)	197
Rozdział III. Epoka partyjnych rektorów – lata sześćdziesiąte i siedemdziesiąte	207
1. Nadrabianie „błędów z przeszłości” – Grzegorz Leopold Seidler i Wiesław Skrzydło	207
2. Wielka polityka	217
2.1. Atmosfera lat sześćdziesiątych	217
2.2. Marzec '68 na UMCS	229
2.3. Lata siedemdziesiąte i początki ruchu opozycyjnego na UMCS – przypadek Adama Kerstena i Andrzeja Burdy	245
3. „Mury i ludzie” – złoty okres rozbudowy dzielnicy akademickiej i wyjazdy zagraniczne pracowników naukowych UMCS	264
4. Studencki ruch kulturalny	290
Rozdział IV. Trudne lata osiemdziesiąte	305
1. Z PZPR w kierunku „Solidarności” (1980–1981)	305
1.1. Powstanie pierwszych struktur „Solidarności” na UMCS	305

1.2. Uczelniana organizacja PZPR po Sierpniu '80, czyli o „negatywnym nastawieniu do obecnej rzeczywistości”	310
1.3. Następca Wiesława Skrzydły, nowy rektor UMCS – Tadeusz Baszyński (1981 r.)	321
1.4. Samorozwiązanie KU PZPR przy UMCS i początki stanu wojennego	325
2. Rektor stanu wojennego prof. Józef Szymański (1982–1984)	333
2.1. „Nieoczekiwana” zmiana miejsc: dymisja prof. Baszyńskiego i powołanie prof. Szymańskiego na stanowisko rektora UMCS	333
2.2. Samodzielny czy sterowany	336
3. Ostatnie zwycięstwo partii – Zdzisław Cackowski rektorem UMCS (1987 r.)	340
3.1. UMCS w połowie lat osiemdziesiątych	340
3.2. „Do siedmiu razy sztuka” – prof. Zdzisław Cackowski rektorem UMCS (1987 r.)	349
3.3. Ostatnie próby powiększenia bazy lokalowej UMCS	353
3.4. Rok 1989	356
4. Studenci i organizacje młodzieżowe w latach osiemdziesiątych	359
Zakończenie	377
Aneks	383
Bibliografia	387
Wykaz skrótów	405
Indeks nazw geograficznych	409
Indeks osób	413
Ilustracje	425